

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Finansutskottet yttrar sig till konstitutionsutskottet (KU) över en promemoria som tagits fram inom KU om uppföljningen av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Innehållsförteckning

Utskottets överväganden.....3

 Vad vill KU att utskottet ska yttra sig om?3

 Vilka utkast till lagstiftningsakter som utskottet prövade under
 2013 ledde till lagstiftning?.....3

 Utskottets ställningstagande.....4

Utskottets överväganden

Vad vill KU att utskottet ska yttra sig om?

KU vill ha följande:

1. En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2013 jämfört med 2012 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En bedömning av om utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet.
3. En bedömning av hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
4. En kommentar om kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
5. En kommentar om i vilken utsträckning utskottet använder sig av kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner för inhämtande och utlämnande av information och hur kontakterna fungerar.
6. En kommentar om inhämtande av information från IPEX.
7. En kommentar till om några kontakter har tagits med andra nationella parlament i syfte att inhämta information om pågående subsidiaritetsprövningar, detta mot bakgrund av att KU vid flera tillfällen betonat värdet av informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (se s. 13 i KU:s promemoria).

KU vill också få svar på om utskottet använder någon form av förenklad beredning vid subsidiaritetsprövningen och om utskottet prioriterar vissa ärenden.

KU:s uppföljning hösten 2014 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under 2013.

Vilka utkast till lagstiftningsakter som utskottet prövade under 2013 ledde till lagstiftning?

Inom följande politikområden har lagstiftning antagits:

Tillnärmning av lagstiftning

- förslag till direktiv om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (KOM(2013) 266)

- förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av enhetliga regler och ett enhetligt förfarande för rekonstruktion av kreditinstitut och vissa värdepappersföretag inom ramen för en gemensam rekonstruktionsmekanism och gemensam bankrekonstruktionsfond (KOM(2013) 520).

Etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster

- förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) vad gäller datumen för dess införlivande och tillämpning och datumet för upphävande av vissa direktiv (KOM(2013) 680).

Statistik

- förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 99/2013 om programmet för europeisk statistik 2013–2017 (KOM(2013) 525).

Utskottets ställningstagande

Det samlade utfallet och utrymmet för nationella åtgärder

Finansutskottet subsidiaritetsprövade något färre lagstiftningsakter under 2013 än under 2012, närmare bestämt 17 mot 21. För endast 1 av de utkast som utskottet prövade under 2013 lämnade utskottet förslag om att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande. Detta är en kraftig minskning jämfört med 2012 då utskottet lämnade förslag till 7 motiverade yttranden. Under åren 2010 och 2011 föreslog utskottet 2 motiverade yttranden varje år och prövade 13 respektive 11 lagstiftningsutkast.

Det är svårt att bedöma hur de olika förslagen under 2013 påverkat utrymmet för nationella åtgärder eftersom flera av förslagen ännu inte har lett till EU-lagstiftning.

Utskottet konstaterar dock att det sedan ett antal år tillbaka pågår ett omfattande lagstiftningsarbete inom EU på finansmarknadsområdet och för att förstärka den ekonomiska styrningen. Ett flertal av förslagen inom politikområdet tillnärmning av lagstiftning rör finansmarknaderna. Det samlade utfallet innebär att lagstiftningen på EU-nivå ökar och ger EU ett större inflytande på dessa områden. Samtidigt har subsidiaritetskontrollen inneburit att riksdagen har kunnat framföra sin synpunkt direkt till EU:s institutioner.

Det förslag som utskottet lämnade ett förslag till ett motiverat yttrande om under 2013 har antagits. Det gäller ett förslag till en förordning om en gemensam rekonstruktionsmekanism och rekonstruktionsfond. Utskottet fann i sitt utlåtande (2013/14:FiU13) att förslaget var mycket komplext och

vittgående. Utskottet ansåg att det var svårt att på den korta tid som stod till buds avgöra om förslaget var förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Vissa delar av förslaget bedömde man dock kunde strida mot båda principerna. Det var dessutom osäkert om förslaget var förenligt med fördraget. Utskottet ansåg att förslaget innebar en betydande koncentration av makt till EU:s institutioner och myndigheter. EU-organens makt och inflytande skulle bli oproportionerligt stora.

Förordningen¹ har numera antagits. Det finns vissa skillnader i förhållande till förslaget. Bland annat ska inte längre kommissionen utse någon ledamot i resolutionsnämnden. Enligt förordningen inrättas en centraliserad resolutionsbefogenhet som anförtros den gemensamma resolutionsnämnden. Det ska även inrättas en gemensam resolutionsfond

En observation som utskottet gjort även tidigare är att kommissionen allt oftare lägger fram förslag till förordningar i stället för förslag till direktiv. Denna utveckling minskar handlingsutrymmet för de nationella parlamenten att anpassa den föreslagna EU-lagstiftningen till de skiftande konstitutionella förutsättningarna i varje enskilt medlemsland.

En ytterligare fråga som utskottet tidigare uttalat sig om är tidsramen för subsidiaritetsprövningen i förhållande till behandlingen av kommissionens förslag inom EU. Det förekommer att förhandlingarna inom EU påbörjas redan innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningen av rättsakterna löpt ut. Det kan även i vissa fall bli nödvändigt för utskotten att ha överläggningar om det sakliga innehållet i förslagen innan subsidiaritetsprövningen är genomförd. Utskottet anser liksom tidigare att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar kan förlora i betydelse om prövningen inte kan genomföras innan eller åtminstone i inledningsskedet av förhandlingarna om rättsakterna.

I sammanhanget kan nämnas förslaget till en förordning om ändring av förordning (EU) nr 260/2012 när det gäller övergången till EU-omfattande betalningar och autogireringar (KOM(2013) 937) som utskottet subsidiaritetsprövade den 20 februari 2014. Åttaveckorsfristen för subsidiaritetsprövningen gick ut den 10 mars 2014. Förordningen beslutades den 26 februari 2014 och skulle tillämpas med retroaktiv verkan fr.o.m. den 31 januari 2014. Utskottet ansåg att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen. I lagstiftningsärendet pekade kommissionen på det undantag för brådskande fall som finns i artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen och uppmanade Europaparlamentet och rådet att ge förslaget högsta prioritet. Enligt artikel 4 i protokollet ska en tidsfrist på åtta veckor iakttas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 806/2014 av den 15 juli 2014 om fastställande av enhetliga regler och ett enhetligt förfarande för resolution av kreditinstitut och vissa värdepappersföretag inom ramen för en gemensam resolutionsmekanism och en gemensam resolutionsfond och om ändring av förordning (EU) nr 109/2010.

av detta eller för antagande av en ståndpunkt inom ramen för ett lagstiftningsförfarande. I brådskande fall kan dock undantag enligt artikel 4 göras, varvid skälen ska anges i rådets akt eller ståndpunkt.

Utskottet anser att det i kommande uppföljningar kan finnas skäl för KU att kartlägga om kommissionen vid andra tillfällen pekat på möjligheten till undantag från tidsfristen i artikel 4 och om detta i så fall har påverkat subsidiaritetsprövningarna.

Kommissionens motiveringar

Utskottet framhåller vikten av att kommissionen motiverar sina förslag i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, detta särskilt mot bakgrund av att vissa förslag helt saknat motiveringar i dessa avseenden.

Kontakten med riksdagens representant vid EU:s institutioner och andra parlament samt användningen av IPEX

I likhet med förra året konstaterar utskottet att kontakterna med riksdagens representant vid EU:s institutioner fungerar väl, såväl den initiala kontakten som återkopplingen i enskilda ärenden. Kommunikationen sker främst på tjänstemannanivå. Utskottets kansli har nytta av den bevakning av arbetet inom EU som representanten gör, och av den löpande information om arbetet inom EU som representanten lämnar.

Utskottet brukar inte ta kontakt med andra parlament inom EU i syfte att hämta in information om pågående subsidiaritetsprövningar. Om sådan information hämtas in görs detta i första hand av kansliet genom riksdagens representant vid EU:s institutioner eller databasen IPEX.

Använder utskottet någon form av förenklad beredning?

Utskottet prövar alla subsidiaritetsärenden som lämnas till utskottet. Utskottet prioriterar inte vissa ärenden och tillämpar inte någon form av förenklad beredning för vissa ärenden. Kansliet upprättar en föredragningspromemoria i alla ärenden.

Stockholm den 13 november 2014

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Hans Unander (S), Dennis Dioukarev (SD), Erik Ullenhag (FP), Marie Granlund (S), Niklas Karlsson (S), Niklas Wykman (M), Börje Vestlund (S), Håkan Svenneling (V) och Emma Henriksson (KD).